N°. 42

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT! en Wetenschappelijk Blad.

1832.

Zaturdag den 18 *Februarij.*

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den Februarij.

Men vernoemt uit 's Hage dat aan de onderscheidene kommandanten der korpsen van het leger en de bevelhebbers der respective vestingen eene circulaire toegezonden is, waarbij door het departement van oorlog eene algemeene inspectie der onderhoudene bevelen staande troepen tegen 1 maart aanstaande bevolen wordt.

— Eergisteren middag heeft, in tegenwoordigheid van Z. K. H. den Prins Opperbevelhebber, de aangekondigde proefneming met de loop-brug plaats gehad, welke door het korps mineurs, te 's Bosch in garnizoen, dezer dagen bij het dorp Berlicum in de rivier de Aa geslagen was; dezelve heeft, naar men vernoemt, allezins aan de verwachting beantwoord. Gisteren morgen is de toestel weder in gemelde vesting teruggebragt.

— Volgens berigten, die zonder *officieel* te zijn, geloof verdienen, zal, met Maart aanstaande, eene Militaire School in werking komen, bijzonder bestemd tot opleiding van toekomstige officieren voor het wapen der Genie. Deze School zal gevestigd worden in het Instituut te Medemblik; doch, waar wij vernemen, wat het hoofdonderwijs betreft, in geene betrekking tot de reeds vroeger aldaar gevestigde School staan. De verdere bijzonderheden der genoemde Genie-school ons onbekend zijnde, vergenoegen wij ons alleen met, in deze korte mededeeling, de aandacht onzer lezers op deze nieuwe inrigting te vestigen, ons voorbehoudende daarop later terug te komen.

(Militaire Spectator.)

Met leedwezen en bevreemding lezen wij in den Militairen Spectator het bovenstaande berigt. Met *leedwezen*, zeggen wij, omdat wij daardoor onze hoop verflaauwd zien, eene inrigting binnen onze muren te zien verrijzen, voor welke onze stad beter dan menige — ja wellig beter dan eenige andere geschikt is. Wel is waar spreekt het berigt van den Spectator niet van eene *bepaalde* vestiging; maar reeds het niet verkiezen van *Breda* voor eene kortstondige bevatting van [illegible] studien, is ons een ongunstig voorteeken voor dezelve, ten minste gedeeltelijke in werking [illegible] Militaire Akademie. — Ook met *bevreemding*, omdat onder de zaken, waarbij [illegible] vestigen eener dergelijke school moeilijkheden [illegible] in onze gedachten gekomen zoude zijn. Het is misschien aan eene onkunde in dit vak toe te schrijven, dat wij dus oordeelen, maar wij meenen wel eens van deskundigen gehoord te hebben, dat onder de redenen, waarom, in der tijd, Breda, met de vestiging der Militaire Akademie begunstigd werd, ook deze behoorde, dat de kweekelingen aldaar eene uitmuntende gelegenheid hadden *vestingwerken en onderscheidene hoogstbelangrijke militaire inrigtingen te zien*. Deze gelegenheid is thans, ongetwijfeld nog oneindig beter en leerzamer dan in 1828; en echter — een uithoek, eene stad, waar men, in plaats van militaire inrigtingen, de zee en nog eens de zee en bijna niets dan zee ziet, wordt boven onze, zulk een gedacht aanzien verkregen hebbende, vesting verkoren. Voegt men daar nog bij, dat Medemblik slechts gebrekkig de officieren en beambten van het Marine-instituut huisvesten kan, en voor die der Genie-school geene geschikte huisvesting oplevert — dit is niet overdreven, maar het getuigenis van Medembliks ingezetenen zelven — dat alles te zamen voegende, zeggen wij, is er dan geen grond zich over de plaatsing der Genie-school aan een van Noord-Hollands uithoeken te verwonderen?

— Uit Eindhoven meldt men ons, dat er weder een deel Belgische troepen onze grenzen meer genaderd zijn; ongeveer 3000 waren er laatstleden maandag te Turnhout aangekomen. De meerdere nabijheid van den vijand heeft, aan die zijde van onze grenzen, eene verdubbelde waakzaamheid onzer troepen noodzakelijk gemaakt.

— Uit Grave wordt ons berigt, dat het vertrek van den pontontrein van daar naar Schaijk, waarvan wij in ons nommer van den 15den dezer hebben melding gemaakt, niet aan het ongenoegzaam logement voor die troepen in gemelde vesting is toe te schrijven, daar dezelve in een ruimen nieuw gebouw gekazerneerd waren, maar alleen in administratieve oorzaken gelegen is.

— Den 9den dezer werd te Hanau de rust weder bedreigd, en wel ditmaal van den kant der bezetting. Een verspreid gerucht, dat de diensttijd der Hessische troepen met twaalf jaren zoude verlengd worden, was de aanleidende oorzaak der ontevredenheid onder de soldaten, die zulks openlijk aan den dag legden. Om de orde te handhaven, werd de burgerwacht in het geweer geroepen en deed de regering, bij eene afkondiging, voormeld gerucht logenstraffen, waardoor dan ook de gemoederen der militairen spoedig tot bedaren gebragt en de rust en orde herstald werden.

— Uit Frankfort, schrijft men van den 10den dezer: Een onzer geachte duitsche bladen behelst het navolgende:

» Naar men vernoemt, is, ten gevolge van de verwijdering tusschen de keurvorstin *van Hessen* en den regent, en ten gevolge van de gebeurtenissen van den 7 december jongstleden, welke middellijk daaruit zijn ontsproten, eene ernstige aanschrijving van het ministerie van buitenlandsche zaken te Berlijn afgezonden, waarin te kennen gegeven wordt dat het (berlijnsche) hof geen onverschillig aanschouwer kan blijven van hetgeen in Kassel plaats vindt.

— Berigten uit Stokholm van het laatst der vorige maand, houden, dat men daar eerlang de bijeenroeping eens buitengewonen rijksdags te gemoet zag, ten einde middelen te beramen tot het voorzien in de hooggaande ellende in sommige provincien, die voor een volslagen hongersnood deed vreezen. De gouverneurs dier provincien waren ten dien einde naar Stokholm ontboden geworden.

— Van de oostenrijksche *gleuzen* wordt geschreven: » Tot dus verre heeft niemand geweten, waar de generalissimus *Dwernicki* na de veroveving van Warschau gebleven was. Thans vernemen wij, dat hij, te Linz, als vergeten burger, onder eenen anderen naam, woont. Hij prijst de menschlievende en gastvrije behandeling, die hij, zoowel van de regering als van de burgers ondervindt, ten hoogsten. De generaal *Dwernicki*, die dappere partijganger, bevindt zich te Lemberg. Behalve eene groote menigte soldaten, houden zich, in Galicie alleen, 3000 officieren op, welke met de aan hun ongeluk verschuldigde achting behandeld worden. Ieder soldaat krijgt het noodige tot zijn onderhoud en de officieren ontvangen eene dubbele som van de oostenrijksche regering. Het zou zelfs niet onmogelijk wezen, dat al de poolsche troepen in Oostenrijk bleven, aangezien de fransche gezant aan al degenen, die van de amnestie des keizers van Rusland geen gebruik hebben willen maken, paspoorten weigert.«

BELGIE.

BRUSSEL, den 16den Februarij.

Dingsdag is de zaak van den heer *Stevens*, in appel, voor het militair hoog-geregtshof alhier gekomen. Het hof werd door den heer *van Haffel* gepresideerd, de heer *Faider* substituut van den auditeur militair nam de funktie van het publiek ministerie waar. De beschuldigde was niet tegenwoordig; zijne verdedigers waren de heeren *van Hasfel*, *Blargnies*, *Meldepenningen* en *Marcellis*.

Na de voorlezing van het vonnis der tijdelijke krijgsraad te Gent, van de akten van appel en van de drie verhooren, die de heer *Stevens* ondergaan heeft, gaf de president het woord aan de [illegible] incompetentie, die beslissend is, zouden bepalen. De heer *Blargnies* verklaarde, dat hij zich overeenkomstig de intentien van het hof zou gedragen en onderzocht in zijn pleidooi in den grond de kwestie van incomptentie. Op zijn voorstel besloot het hof, dat de auditeur-militair woensdag het woord zou hebben en de verdedigers eerst den volgenden dag repliceren zouden.

— Het ontwerp van wet op de distellerijen is gedrukt; men zegt, dat het ten gevolge van 's konings wil is, dat die werk, ter aanbieding aan de kamers, met eenen buitengewonen spoed is afgedaan.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15den Februarij.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van den 11den, welke bleeven aan de rapporten op een aantal petitien gewijd was, deed de heer *Portalis* een voorstel, strekkende om de wet van november 1814, waarbij de gepaste viering van zon- en feestdagen, onder eenige strafbepalingen, wordt voorgeschreven, in te trekken. Het ministerie waarschijnlijk bedacht, dat dit onderwerp zoo al niet bij een groot gedeelte der natie, dan toch bij de kamer der pairs eenen hevigen tegenstand zoude vinden, heeft getracht hetzelve buiten deliberatie te houden; de heer *Dupin* heeft tot dat einde in eene uitgebreide redevoering, met ter zijde stelling van al wat in het belang der godsdienst kon gezegd worden, op de noodzakelijkheid aangedrongen, om aan de lagere en bovenal de werkzame klasse eenen algemeenen dag van rust te bezorgen, en dezelve door dit middel eenigzins voor hunnen arbeid schadeloos te stellen. De meerderheid intusschen heeft het anders begrepen, en de kamer heeft besloten dat het voorstel in overweging zoude worden genomen.

— Men meent, thans zeker te weten dat de commissie in de kamer der pairs met het onderzoek der wet belast, welke de echtscheiding zoude herstellen, zich eenstemmig tegen de aanneming van dat ontwerp heeft verklaard. Van dag tot dag herhaalt zich dus de botsing tusschen de beide wetgevende kamers.

— Er wordt sedert eenige dagen veel van de spoedige ontbinding der kamer van gedeputeerden gesproken; de belangrijke beraadslagingen, welke zij in de beide laatste zittingen, vooral ten aanzien van het departement van justitie, en tegen het gevoelen van het ministerie heeft ingevoerd, zouden den heer *Casimir Perier* aanleiding hebben gegeven, om de waarschijnlijke gevolgen van deze maatregel ernstig te overwegen; men meent dat de berigten uit de provincien van dien aard zijn, dat men bij eene nieuwe verkiezing op eene meer beslissende meerderheid zoude kunnen rekenen; de oppositie heeft door het gehouden gedrag veel van haar aanzien verloren, en daarenboven is thans de kwestie over de erfelijkheid van het pairschap, welke bij de vorige verkiezing zoovele geesten opwekte, beslist. Het zijn de liberale bladen, die het eerst van deze ontbinding gesproken hebben, doch thans geeft ook het *Journal des Debats* te kennen, dat men geenszins reden heeft, om met de

laatste besluiten des kamers tevreden te zijn; in een zeer hevig artikel, gisteren geplaatst, zegt men met zoo vele woorden, dat het wenschelijk was, dat de kamer de zaken met meer bedaardheid en met beter verstand inzag.

— De jaardag van 13 Februarij heeft tot niets buitengewoons aanleiding gegeven; tot op vier uren na den middag was de hoofdstad in de diepste rust en niets scheen stoornis te zullen aanbrengen, zoodat de jongste voorspelling van op dezen dag uit te barsten onlusten, even als de vroeger gedane, zich weder gelogenstraft vindt. De posten der linietroepen en der nationale garden waren als gewoon bezet.

— De kamer van beschuldiging heeft de zeven personen, welke door het luiden der klokken van den toren der *Notre Dame*, eene volksbeweging wilden veroorzaken, en alstoen zijn gearresteerd, naar het hof van assises verwezen, als beschuldigd van poging tot omverwerping van het bestuur.

— De redactie der *Gazette de France* zal, tot vergoeding van de proceskosten, de verdediging der drie veroordeelde dagbladen, zoo als die gedeeltelijk door de verantwoordelijke uitgevers, gedeeltelijk door de advokaten is voorgedragen, in het licht geven.

— Volgens de laatste berigten uit het Zuiden, zoude het te Nismes weder zeer onrustig zijn; reeds verscheidene dagen hadden er dagelijks ernstige gevechten tusschen de bevolking van twee voorsteden plaats gehad, één derzelve is genoegzaam uitsluitend de Carlistische partij toegedaan; de gewapende magt was maauwelijks in staat de meer vreedzame ingezetenen te beschermen.

— Volgens bijzondere berigten worden de vestingen op onze Oostelijke grenzen gelegen, in eenen geduchten staat van tegenweer gebragt; vooral merkt men dit op ten aanzien van die plaatsen, welke de toegangen door Zwitserland afsluiten.

— Een buitengewoon courrier heeft gisteren de tijding aangebragt, dat het eskader van dom *Pedro* den 10den van Belle-Isle naar zee is gezeild; hetzelve was, bij het vertrek des courriers, reeds buiten het gezigt.

Op het oogenblik van het vertrek heeft de admiraal *Sertorius*, kommandant van het eskader, eene Dagorder uitgevaardigd, waarbij hij het scheepsvolk en de soldaten de ontvangst verzekerd, eener eenen gratificatie voor de uitrusting en de hooge soldij van 55 schellingen 's maands, waarbij dom *Pedro*, uit belangstelling, zoo hij zegt, voor het engelsch zeevolk en de soldaten, eene verhooging van 5 schellingen gevoegd heeft, zoo lang zal duren als de vlag der Koningin aan boord wappert.

Tegen, wordt er verder in gemelde Dagorder gezegd, thans roept de vice-admiraal zijne wapenbroeders op, om hem opregt en met der daad bij te staan in de edelste zaak (na de verdediging van koning en vaderland), welke een Engelschman dienen kan: die van een' dapperen en edelmoedigen vorst, met het edele doel, om de regten en kroon aan eene doorluchtige vorstin weder te geven, om de gevangenisholen voor duizende onschuldige slagtoffers te openen, welker eenige misdaad in de getrouwheid aan pligt en eed gelegen is, en om aan Portugal die constitutionele vrijheid te hergeven, welke zooveel toegebragt heeft, om van ons vaderland de beheerscher der zeeen en eene van de eerste natien der wereld te maken.

Z. K. M. koestert menschen- en vaderlievende gezindheden; maar wordt daaraan niet naar behooren beantwoord, dan zal het er op aan komen om, als ware Engelschen en met Gods hulp, zoo ik hoop, te toonen, dat men niet te vergeefs op onzen moed en op onzen arm gerekend heeft, om den onderdrukten te hulp te komen en den onschuldigen de vrijheid weder te geven."

— De Berlijnsche criminele senaat heeft het oordeel, over den krijgsraad te Neuchatel, tegen het hoofd der opgestane Zwitsers, *Rosslinger*, uitgesproken, bevestigd en de koning van Pruissen hetzelve [illegible].

— Omtrent onze expeditie naar Italie heeft men vernomen, dat het opperbevel over de flotille toebetrouwd is geworden aan den schout-bij-nacht *Hugo*, laatstelijk naar de Levant vertrokken, ten einde het bevel over de fransche statie aldaar op zich te nemen. De brik *de Eklips* is den 5den van Toulon gezeild, in de hoop den schout-bij-nacht op Maltha aan te treffen.

De *Suffren* en de beide fregatten hebben eerst den 7den kunnen afzeilen. De bevelhebber der vaartuigen en de kolonel van het 66ste regiment waren van hunne bestemming onkundig; zij mogten eerst op zee hunne bevelbrieven openen.

Behalve de schepen, die bestemd zijn om het 3e bat. van het 66ste reg. en een bat. van een ander reg. aan boord te nemen, worden nog eenige vaartuigen tot het transport van troepen in gereedheid gebragt.

— Het opperbevel over de troepen, welke te Toulon, ter gedeeltelijke bezetting van de pausselijke staten zijn of zullen worden ingescheept, is, zoo het schijnt aan den generaal-majoor *de Cubières* opgedragen. Daar de keus niet op eenen officier van hoogeren rang is gevallen, meent men dit voor een bewijs te mogen houden, dat deze expeditie hetzij niet ernstig gemeend is, hetzij geene versterking zal behoeven. Volgens de laatste berigten, van de ministeriele zijde openbaar gemaakt, zouden de Oostenrijkers zich zoodra mogelijk uit de legatien terug trekken, en deed alles eene gewenschte schikking hopen. Van eene andere zijde echter wil men weten, dat de verbittering tegen de pausselijke troepen, sedert het gebeurde te Forli, algemeen is toegenomen, en onwillekeurig is men geneigd daaraan eenig geloof te hechten, wanneer men in aanmerking neemt, dat diezelfde troepen, sedert hunne aankomst te Bologna, geene enkele wachtpost hebben bezet, en de garnische dienst door de Oostenrijkers wordt waargenomen.

— De fondsen stonden ter beurze van heden (13): de 5 pCt. 96, 70; de 3 pCt. 66, 20; de Napelsche renten 77, 55, alles op tijd; Spaansche perpetuelen 53¼ en de Romeinsche geldleening 77¼.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, 16 *Februarij* 1832.

		gebl.
Nederlanden, Werkelijke schuld, 2½ pct.	*f* 39¼ à 39⅛	39⅜
Uitgestelde schuld.	7/8 à 15/16	—
Kasbiljetten.	1⅛ à 1 1/16	1⅛
Amortisatie Syndicaat, 4½ pct.	66½ à 67	66⅝
Idem idem., 3½ pct.	52½ à 53	—
Oorlogslasten 1830. à 5 pct.	80½ à 81	80¾
Vrijw. geldl. 1831. à 6 pct.	90¾ à 91⅛	91⅛
Schatkistbiljetten, 6 pct.	95¼ à 95¾	95½
Handelmaatschappij, 4½ pct.	— à —	—
Frankrijk, inschr. op 't Grootb. 3 pct.	66½ à 67	66¾
Rusland, Bij *Hope en Comp.*, 5 pct.	87¼ à 87¾	87½
Dezelfde 1828/9, 5 pct.	89 à 89½	89¼
Spanje, Certific. Amst., 5 pct.	46¾ à 47¼	46⅞
Dezelfde 3 pct.	29¼ à 29¾	29½
Uitgestelde schuld.	6¼ à 6¾	6½

* * * Tot onze bittere smart overleed heden morgen onze teedergeliefde en veel belovende oudste ZOON, JOHANNIS, bijna 11 jaren oud, aan de gevolgen eener langdurige ziekte.

Klundert, den 16 Februarij 1832.

J. SPRUIJT.
E. SPRUIJT, geboren KOMTREWE.

Vrienden en bekenden gelieven dit voor bijzondere kennisgeving aan te merken.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, enz.

ETAT DE RÉPARTITION.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

Agentschap Rozendaal.

De Agent [illegible] zal, als daartoe behoorlijk gemagtigd, op Woensdag, den 29sten Februarij 1832, des voormiddags ten 11 uren, in het Raadhuize van *Rozendaal*, ten overstaan van den heer Burgemeester aldaar, in het openbaar, aan den minstaannemenden, onder nadere approbatie van het Bestuur der Domeinen;

AANBESTEDEN:

Het Onderhoud van den Eersten Zijtak des Grooten Wegs van de Eerste Klasse No. 5, van *Breda* naar *Middelburg*, in de Provincie Noord-Brabant, en wel het gedeelte, beginnende bij de Groote Poort in het Dorp *Wernhout*, tot de buitenste Brug, bij de Woutpoort van *Bergen-op-Zoom*; ingaande met primo Januarij 1832, en eindigende op den 31sten Maart 1835.

De Bestekken liggen ter lezing ten Kantore van den Administrateur der Domeinen te *Arnhem*, in het Lokaal van het Gouvernement der Provincie te *'s Hertogenbosch*, ter Secretarie der Steden *Breda* en *Bergen-op-Zoom*, voorts ten Kantore van den Agent van het Domein te *Rozendaal*, alwaar nadere Inlichtingen zijn te bekomen. — Zullende drie dagen voor de Besteding de noodige Aanwijzingen op de plaats zelve gedaan worden.

Rozendaal, den 27. Januarij 1832.

De Agent voornoemd,
H. J. WOLDRINGH.

ZEGT HET VOORT.

* * * Op Woensdag den 22sten Februarij 1832, des voormiddags ten 10 uren, zullen er in het Lindebosch onder *'s Prinsenhage* [illegible] 100 Kavalen EIKEN STAMHOUT [illegible]

* * * Er wordt te koop gepresenteerd een bruinbles MERRIE-PAARD met twee witte teekens aan de achterbeenen oud op zijn zesde jaar, geschikt voor de dienst der ligte Kavallerie; te bevragen in de Heijlaarstraat ten benaarmd Kerkstraat, wijk A., no. 63, te *Princenhage*.

* * * Degenen, welke vermeenen eenige pretentie te hebben op of verschuldigd zijn aan wijlen ANTONIE KRIESELS, schipper te *Leur*, en aldaar overleden, gelieven zich voor of op den 15den Maart aanstaande, te adresseren bij den heer HENRIKUS SCHRAUWEN, burgemeester van *Etten* en *Leur*.

Na gezegde tijdsbepaling, zullen geene pretentien meer worden aangenomen.

* * * Al degenen welke iets te vorderen hebben van, of eenige papieren en gelden onder zich mogten hebben, toebehoorende aan LEENDERT WIJNEN, in leven Rentenier, gewoond hebbende te *Waalwijk* en aldaar in het jaar 1830 overleden, worden bij deze opgeroepen, om, uiterlijk binnen eene maand na dagteekening dezes, daarvan opgave of betaling te doen aan den ondergeteekende, Curator in bovengemelde nalatenschap.

FRIJLINCK.

Waalwijk, den 14den *Februarij* 1832.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Op Zaturdag den 18den Februarij 1832: DE SPANJAARDEN IN PERU of *de Dood van Rolla*, groot en zeer beroemd Tooneelspel in vijf bedrijven, naar het Hoogduitsch van *Kotzebue*. Om de uitgebreidheid van dit vaderlandsch stuk, zal er dien avond *geen Nastuk* plaats hebben.

* * * Men verlangt zoo spoedig mogelijk, op zeer voordeelige voorwaarden, op eene Kostschool in een der aangenaamste Dorpen van Noord-Brabant, eenen ONDERMEESTER, die grondig onderwijs kan geven in de Fransche Taal, en hetgeen tot het klassikaal onderwijs gevorderd wordt.

Brieven franco, onder lett. V. bij J. J. ARKESTEIJN Boekhandelaar te 's Bosch.

Te Breda, bij BROESE & C (Boekdrukkers en Boekverkoopers